

ПІДСЕКЦІЯ – МОДЕЛЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ ОСОБЛИВОСТІ

Подсекция – Модель конкурентоспособного высшего образования:
зарубежный и отечественный опыт

Subsection – Model of Competitive Higher Education: Foreign Experience and Domestic Features

Василенко О.В., студентка гр. МСРп-171

Науковий керівник – Вербицька А.В., к.н.держ.упр.

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ УНІВЕРСИТЕТУ

У нашому сучасному світі відбуваються глибокі зміни у підготовці фахівців різних напрямів. Одним із таких ефективних інструментів змін стало впровадження у сферу навчання академічної доброчесності. Адже не тільки соціальні проблеми та економічні труднощі гальмують розвиток науковості, а ще й спроможність університету підготувати гуманних, толерантних і доброчесних фахівців. Використання студентами у своїй навчальній діяльності недоброчесних прийомів є важливою проблемою для сучасного суспільства. Це призводить до знецінення наукових надбань, а також до зниження інтелектуального рівня самих студентів, що тягне за собою погіршення критичного мислення у суспільства, а отже, у країни загалом.

На рівні університету дотримання засад академічної чесності має стати частиною чіткої інституційної політики, підкріпленої бажанням та рішучістю запровадження нової моделі і принципів академічної взаємодії. Кожен університет обирає доцільні підходи до врегулювання цих питань, формуючи етос академічної чесності та відкритості університет може підбирати найбільш зручні для нього засоби.

У статті 42 Закону України «Про освіту» визначено, що академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Визначення академічної доброчесності базується на сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Щодо порушення академічної доброчесності, то таким вважається категорія академічної нечесності, основні прояви якої знаходимо у таких видах діяльності, які висвітлені у таблиці.

Таблиця

Характеристика видів порушень академічної доброчесності

Академічний плагіат [3]	усвідомлене оприлюднення (опублікування), повністю або частково чужого твору (тексту або ідей) під іменем особи, яка не є автором цього твору, без належного оформлення посилань [4].
Фабрикація даних [3]	передбачає штучне створення вигаданих даних чи фактів на підтримку положень, які пропонуються автором у науковій праці [4].
Хабарництво в академічній сфері [3]	незаконне вимагання від певної особи матеріальних чи грошових цінностей в обмін на академічну вигоду [4].
Академічний саботаж [3]	вчинення дослідником таких дій, які дають йому можливість отримати нелегітимну академічну вигоду, чи зменшити таку для інших членів академічної групи чи спільноти (наприклад, шляхом затягування процесу рецензування роботи автора для використання результатів у власних цілях, знищення певних даних відносно інших дослідників-конкурентів) [1].
Академічне шахрайство [3]	така поведінка студентів, коли в ході виконання навчальних завдань вони використовують в корисливих цілях недозволені матеріали, інформацію чи інші допоміжні засоби [1].
Обман [3]	надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу [1].
Несанкціонована співпраця [3]	<ul style="list-style-type: none">• надання допомоги для здійснення акту академічної нечесності – навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншому вчинити акт академічної нечесності [1];• придбання у інших осіб чи організацій з наступним поданням як своїх власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних робіт тощо) [1].

Особливе місце у боротьбі з недоброчесністю в академічному просторі України сьогодні посідає Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAUIP), місія якого полягає в тому, щоб сприяти формуванню та становленню довіри до системи вищої освіти України, ґрунтуючись на засадах чесності, справедливості, відповідальності та взаємоповаги всіх учасників академічного процесу, а також поширювати ідеї важливості якісної вищої освіти з метою формування сучасного успішного громадянина – рушія якісних змін у розвитку України. Важливою складовою частиною Проекту SAUIP є допомога університетам у створенні та запровадженні кодексу честі – документа, який розробляється всередині ВНЗ та містить загальні положення щодо дотримання принципів академічної доброчесності, а також перелік можливих порушень та перелік санкцій [3].

Розробка кодексів честі є ознакою реалізації другої стадії інституційного розвитку з перспективою переходу до третьої стадії. Головною ж проблемою на шляху до імплементації основних положень кодексів честі в повсякденне життя викладачів та студентів є успішна інтеріоризація відповідних норм, переведення їх із зовнішніх вимог, підтримка яких забезпечується репресивними механізмами покарання, у фундаментальні внутрішні цінності особистості, регуляторні основи її повсякденної поведінки [2].

Отже, на основі вищевикладеного, можна зробити висновок, що академічна доброчесність являється складною міждисциплінарною категорією, механізми якої реалізуються на практиці. Важливим є усвідомлювати потенційні внутрішні та зовнішні чинники, які зумовлюють академічну нечесність, передусім морально-культурні, інституційні та освітньо-виховні. Вивчення і розуміння природи їхнього походження дасть можливість розробити та імплементувати ефективну політику забезпечення академічної доброчесності як національного рівня, так і локального масштабу.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. Ст.380.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнарод. благод. Фонд "Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики"; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артехова. Таксон. 2016. 39 с.
3. Сорокіна Н.Г., Артехова А.Є., Дегтярьова І.О. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. Дніпро : ДРІДУ НАДУ. 2017. 169 с.
4. Лесик М. Академічна доброчесність в університеті: погляд і роль студентів. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. URL: <http://www.saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-v-universyteti-poglyad-rol-studentiv/>.

Дорошенко А.В., студентка гр. МСЗп-171
Науковий керівник – Вербицька А.В., к.н.держ.упр.
Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

МОДЕЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПОЛЬЩІ

Наприкінці 80-х - початку 90-х років ХХ століття в Польщі розпочався євроінтеграційний процес, що призвів до реформування системи польської вищої освіти. Якісні зміни почалися з підписання Болонської декларації 19 червня 1999 року. Даний міжнародний документ проголошував створення єдиного освітнього і наукового простору на території Європи і був підписаний міністрами освіти 29-ти країн, у тому числі й Польщі. Система вищої освіти і основи її функціонування визначає Закон від 27 липня 2005 року. Положення цього закону дотримуються в державних і недержавних вищих навчальних закладах, а проведення професійного навчання здійснюється на тих же принципах і при дотриманні тих же умов [4].

В останнє десятиліття система вищої освіти Польщі розвивається дуже швидкими темпами. Кількість вишів і студентів, які в них навчаються стрімко зростає. Лише за останні десять років число вищих навчальних закладів у Польщі збільшилося в 4 рази, а число студентів збільшилося в 5 разів. Щороку майже півмільйона молодих людей приїжджають до Польщі для навчання в університетах і коледжах. У Польщі на сьогоднішній день існує більше 310 приватних і 138 державних вузів. Вища професійна освіта країни спрямована на забезпечення безперервної освіти [2].

Вища освіта Польщі триступенева. Вона включає в себе такі види програм, які пропонуються державними і недержавними вузами університетського і не університетського типу:

I ступінь (I цикл) (еквівалент бакалаврату) - створення цього рівня направлено на випускників шкіл, які отримали атестат зрілості. Навчання триває від 6 до 7 семестрів (3-3,5 роки) і завершується отриманням кваліфікаційного диплома та академічного ступеня «Licencjat» (BA, бакалавр) або «Inżynier» (BSc, бакалавр наук, інженер), що дозволяє вийти на ринок праці та почати професійну діяльність, або ж надає право продовжити навчання на другому рівні та відповідно отримати ступінь магістра (або його еквівалент) [1].